

TÁRSADALMI, MŰSZAKI, Bányászati és Kohászati HETI SZAKLAP.

Szerkeszti:

LITSCHAUER LAJOS

m. kir. bányatanácsos,

a selmezbányai m. kir. bányaiskola ügyvezető szaktanára.

Megjelenik: Minden vasárnap.

Előfizetési ára: Egy évre 12 korona.

A vas cementszövetjára vonatkozó vizsgálatok.

(Folytatás a 724. oldalhoz.)

A négyszöges rudacsok próbarétegeit *Giolitti* a gyalupadon metszette úgy, hogy a bütüvégeket itt is bántatlanul meghagyatta. Ezeket az esztergályozó-, vonatkozólag gyalú-forgácsokat, ama rétegek szerint, amelyekből kikerültek, külön-külön csoportosítva, szénanyagtartalmuk tekintetéből a *Särnstrom-Corleiss*-féle módon analitikai vizsgálat alá vették. (A szénanyagot, krómsavval, szénsavvá elégetik). A kísérletek tárgyát képezett kerek keresztmetszésű rudacsok aczélanyagának kémiai összetétele a következő volt.

Szénanyag	--- --	0.05	%
Mangán	--- --	0.28	"
Szilícium	--- --	0.011	"
Foszfor	--- --	0.035	"
Kén	--- --	0.042	"

Ezen pálcák cementszövetjére 70 r. faszénnek 30 r. állati szénrel való keveréke szolgált.

Ha a kísérletek eredményeit összefoglaljuk ez összefoglalás első sorban azt mutatja, hogy a szénanyagban való tartalom és

az analizált réteg mélysége között való viszony, a cementáczió tartama szerint lényegesen változó. A legfelső réteg szénanyag tartalma jóformán állandó, vagyis alig van összefüggésben, az ízzitás időtartalmával. A 360 óráig tartó kísérletre vonatkozó számadatok, a szénanyag-tartalomnak a mélység felé való egyenletes apadásának bizonyítékai; a 36 órás kísérlet számadatai a mélységhez viszonyítva eleinte csekély, utóbb gyors és végül ismét kissé felszálló szénanyag-tartalomról tanuskodnak; a 60 és 96 óráig tartott ízzitás-periodusok eredményei, a 360 és 36 órás kísérletidők eredményei között, középúton haladnak. Ezeket az egymástól eltérő jelenségeket *Giolitti* a következőleg okolja meg: A 900 fokon alúl, a 0,15%-nál kevesebb szénanyagot tartalmazó aczélban, annak diffúzió-, vagy abszorpczió-sebessége gyorsan növekedik úgy, hogy vele kapcsolatban az aczélban a szénanyagnak kezdő koncentrációja szintén növekedő tendenciát mutat. A mint a fém külső rétegei némi szénanyagot már felvettek, a többi szénanyagnak felvétele sokkal gyorsabban halad, míg ama gyorsaság, amelylyel a szén, a szomszédos és mélyebben fekvő rétegekbe behúzódik, sokkal kisebb marad. Ennek folytán a felső rétegek hamarosan és még mielőtt a szénülés észrevehető mélységig behatolhatott volna, már is erősen karburálva vannak. A felső rétegek szénülés-foka növekedő lesz mindaddig, míg ama fokon át nem haladott, amelyen a diffúzió gyors növekedésének okai, a szénanyag-tartalom növekedésével arányosan, meg nem szűnnek. Ismeretes dolog, hogy e tekintetben a hőmérséklet viszi a vezető szerepet. Hosszszabb ideig tartó cementácziónál a tartalom ezen nagy különbözőségei eltűnnek, mert az abszorpczió gyorsasága fokozatosan, mélyebb rétegekben, habár lassabban is, de mégis érvényesül és emelkedik. Ha az adott érvelés helyes, ezek a jelenségek, 900 fokon felül megszűnnek és az azok alapján esetleg megszerkesztett görbe, az izotermál diffúzió oly esetére érvényes görbével azonosul, mikor valamely szilárd anyag, más oly szilárd anyagba bevándorol, amely a folyamat alatt, tömegében mi változást sem szenved. Az 1050 fokon végezett cementáló kísérletekhez *Giolitti* négy-szöges rudacsokat használt. Ezek kémiai összetétele ugyanaz volt, mint a kerek keresztmetszésű rudacsoké. A kísérletek itt is (a hőmérséklet kivételével) ugyanama feltételek mellett folytak, mint ott. A három kísérlet, három eredménye; a következő táblázatba van összeszevonva:

Táblázatot lásd a következő oldalon.

Giolitti ezeket a kísérleteket folytatni fogja és legközelebb ama kísérlet-sorozat eredményeit fogja nyilvánosságra hozni, amelyeket Heraeus-féle elektromos kemenczében és termoelektrikus pirometerral végezett. Továbbiakban a cement fájának befolyását akarja közelebről megállapítani. (Dinglers Polytechnisches Journal. 1909. 23. füz.)

Mélység mm-ben	Szénanyagtartalom %-ban, 1050 C. fokon való czeментálás és 24, 36, 96 óráig tartott izzítás után.		
	I. = 24.	II. = 36.	III. = 96.
0.5	0.72	0.84	0.99
2.5	0.58	—	—
4.5	0.43	0.55	0.72
6.5	0.29	—	—
7.5	—	0.39	—
9.5	0.17	—	—
10.5	—	0.27	0.50
12.5	0.09	—	—
14.5	—	0.18	—
17.5	—	0.14	0.33

(Vége.)

A modern ólomkohászat alapelvei.

— Kivonat *Huhn-Oker* kohóinspektor Goslarban, 1909. febr. 21-én tartott előadás-anyagából. —

(A «Der Bergbau» 1909. évi folyamának 12—17. számaiból.)

(Folytatás a 725. oldalhoz.)

Miután könnyen olvadó salaknak a képződését, az adás észszerű s alkalmas öszszetételével igen egyszerű módon el lehet érni, nem kell egyebet tenni, mint az olvasztó folyamatot akként szabályozni, hogy a fúvószelnek a nyomása kellőleg érvényesülhessen, illetőleg csak annyira fogjuk a fúvószelnek a nyomását fokozni, mennyi szükséges, ahhoz hogy a fúvószel a kemenczének közepéig behatolhasson. Ezt a legegyszerűbb módon sok, szük nyílású, a kemencze kerületén helyesen elosztott fúvókasnak az alkalmazásba vételével lehet elérni. Némely fémkohóművön, a nagy olvasztó-méretek ellensúlyozása végett, két sőt három, egymással kapcsolatban álló s egymás-főlé beépített fúvókas-sornak az alkalmazására tértek át.

Említettük előbb, hogy a H-H. eljárás egyenletesen darabos és egyúttal könnyen redukálható olvasztó-anyagot szolgáltat; természetes ezért, hogy az e módszerrel dolgozó művek, mint pl. a Friedrichshütte-kohó is, a fúvókasok-szintje diameterjének nagyobbítására könnyen áttérhettek a nélkül, hogy a fúvószelnek a nyomását különösb-
ben fokozniok kellett volna. A Friedrichshütte-kohó legujabban épült

olvasztója, 2,5 m nyitott (belső) átmérője daczára, általában nem több mint 35—40 mm kényeső-oszlop nyomás alatt álló fúvószéllal dolgozik. Miután az olvasztóban e mellett 7,5% koksznak elégetésével naponként átlag 250—300 t adást dolgoznak fel, — e kohóműtelep amerikai társai-val, amelyek nagyolvasztókkal dolgoznak, a versenyt minden tekintetben kiállja.

Ha a különböző kemence-keresztmetszés-alakokat egymással kritikailag összehasonlítjuk, azt találjuk, hogy az amerikai fémkohászok által előszeretettel alkalmazásba vett hosszúkásan-négyszöges alak nem annyira újítás-hajhászatnak, mint parancsoló követelésnek a kifolyása volt. A H-H. folyamatot először az «American-Smelting and Befing Company» alkalmazta kohóműtelepein. Miután a kísérletek egytől-egyig fényesen beváltak, Amerikában is rohamosan terjed a Heberlein nevéhez fűződő munkamód és az ottani fémkohóművek sietve pótolják eddigi mulasztásaikat.

A míg Amerikában a régi pörkölő módszerekkel dolgoztak igen sok aprószemű adásanyagának a beolvasztásával küzdöttek úgy, hogy a fúvókasok közét, 1,5 m átmérőnél nagyobbira nem szabhatták meg anélkül, hogy a szélnek a nyomása megengedett határait túl nem lépték volna. Ha mindezek daczára a nagyobb olvasztóknak az előnyeiről lemondani nem akartak, az oblong kemence-kereszt-metszésre kellett átmenniök, amely a megnagyobbítás lehetőségét és a fúvókasok köze változatlan megtartását egyaránt biztosította. Ez az oka annak, hogy Amerikában, hosszúra-nyújtott négyszögű keresztmetszéssel bíró oly kemencealakokkal próbálkoztak meg, amelyek kerületébe kellett-nél több fúvókatok volt és van beépítve.

(Folytatjuk.)

Bányaművelés.

Önműködő szellőző-ajtók, szállító-folyosók számára. A Hugó-Zeche-bányán, Poroszországban az elektromos lokomotívval való bányában-szállítás fővonalán, oly szellőző ajtókat használnak, amelyeket a feléjük haladó lokomotivok vagy szállító-esillék önműködően kinyitnak. E szellőző-ajtók, két tompa-szög alatt egymáshoz ütődő vasból való ajtószárnyból álla-

nak, amelyek a levegő-áramlás irányával szembe nyílnak meg. Hogy az ajtónak, a menetiránynyal szembe való megnyílása lehetővé váljék, eléje két emelőpár van állítva, melyek egyik végükön görgőnyékkel vannak egymással összekapcsolva. A görgőnyéket ismét kötelek kötik össze egymással. Az egyik emelőpár közvetlenül a szellőző-ajtó elé van szerelve s az ajtó szárnyakra megerősített vezető-görgőnyék mögé kap be; a másik emelőpár valamivel előbbre van állítva s ebbe ütközik a menetben levő lokomotív vagy csille. Az ütközés folytán a második emelőpár elfordul s mozgását kötelek és görgőnyék közvetítésével az első emelőpárra s az ajtószárnyakra átviszi, minek folytán az ajtó megnyílik. Az ajtó zárását, rúgók eszközlik. A menet irányában a lokomotív és csille közvetlenül nyitja fel az ajtót. A berendezés jól bevált.

A Vienenburg kir. sóbányaművön alkalmazott önműködően nyíló szellőző-ajtó különösen azért vált be, mert nála a nyitás iránya teljesen különböző dolog. A szellőző-ajtó előtt (a menet irányát tekintve) a vágat oldalához, esetleg e célból felállított oszlopokhoz, horizontálisan vassín van odaerősítve, melyen kengyelszerű menesztővel ellátott szán mozoghat. A szán a szellőző ajtóval, kötéllel úgy van összekötve, hogy az ajtó felé haladó eltolásának esetében, a kötelet meghúzza s így az ajtót felnyitja. A szellőző-ajtó felé gördülő csille, menetközben, homlokával a menesztőhöz ütközik s az ehhez kapcsolt szánt a sínen az ajtónak irányában eltolja, mire ez megnyílik. Amint a csillének elülső fala azonban a nyitott ajtóhoz elérkezett, a menesztő, a sínnek lejtős állása folytán, a csille faláról lecsúszik s felszabadul, ami közben az ajtót maga a csille, vagy a csillevonat nyitva tartja. Miután a csillék az ajtónyíláson áthaladtak az ajtó becsapódva a menesztőt, a szánt és a kötelet eredeti állásába, önműködőleg visszabocsátja. Még jobb, ha a szánt oly másik kötéllel hozzák kapcsolatba, melyhez ellensúlyt kötöttek, mert ez a menesztő felszabadulása után, a szánt, a csille közvetítésével, eredeti helyzetébe visszahúzza. *Jg.* (17.)

Köszén- és érczelőkészítés.

Amalgamálás elektrokhemikus úton. *Corey E. E.* két éven át folytatott kísérletezések után, amelyek alkalmával, aranyat tartalmazó mindenféle anyagokat bevont a kísérletezések munkakörébe, az újabban konstruált elektrokhemikus amalgamáló-készülékeket igen kedvezően ítéli meg. Előnyeik, konstrukciójuk egyszerűségében és olcsóságában, üzemük gazdaságos voltában, nagy amalgamáló képességükben, nagy munkateljesítésükben és jóvesztőképességükben kulminálnak. Legújában, három alakban készülnek. Az egyik alaknál, a közönséges táblalemezt

alkalmazzák, amelyre a kénesöt, bikloridotból, elektrolízis útján lecsapják; — a második alak, alig egyéb, közönséges szérkénél, amelyen kéneső-bordák húzódnak végig úgy, hogy egymással elektrolitikai kapcsolatban állanak. A fonsorban való kihozatal a szabad arany 96—98%-ának megtelevel. (Mining Science. 59. 311.) *Ac.* (27.)

A szenek kokszolhatásának alapfeltétele. Az a kérdés, hogy mely szenek kokszolhatók, — már régebben foglalkoztatja a bányásztechnikusokat. *Boudouard O.* is foglalkozott e kérdéssel, ami közben angolországi antraczitokkal, belga származású kőszenekkel és különböző származású lignitekkel kísérletezett. A kísérletek eredményeit a következőkben lehet röviden összefoglalni: Kokszolható szénfajok, 450° hőbehatása alatt zsugorodnak és desztillálódnak. 100° hőmérsékletnek hosszabb ideig kitett szenek, nyilván a levegőnek és a melegnek a behatása folytán elveszítik kokszolható képességüket. Ilyenszerű kezelésük után humuszsvavat tartalmaznak, amely összetételükből azelőtt hiányzott. A humusz tehát, az okszidáció-folyamat eredménye. Miután a humuszsvav a jól kokszolható szenekben előbb hiányzott, a levegőn való hevertetésük után azonban konstatálva lett, a humusz-képződésnek az alap-okát kezdték keresni s megállapították, hogy a szenek kokszolható-képessége cellulózeszerű anyagokhoz van kötve, melyek az okszidáció következtében fokozatosan humuszsvavá változnak át. Evvel a körülménnyel ökolható meg az is, hogy az antraczit általában el nem kokszosítható. Az antraczit ugyanis a szenesülés oly előrehaladott stádiumában van, amely a cellulózeszerű anyagok benne való fellelhetésének lehetőségét egyszerűen kizárja oly annyira, hogy humuszsvavat, még hosszabb ideig szabadon hevert antraczitokban sem lehet találni. (*Revue de Metallurgie.* 1909. 4. sz.) *Jg.* (18.)

Franciaország üzemből álló három aranyércbányászata és az azokban használatos ércelőkészítő módszerekről *Wlach E.* nyomán, röviden a következőket jelenthetjük: Franciaország legrégebb aranyércbányája a Le Genest (Mayenne) közelében fekvő *Lucette*, amely egyúttal a világ legnagyobb Antimón-ércbányája is. Az érc: aranyat tartalmazó kvarcz és fénylő antimonércz; a két érczfajtát egymástól különválogatják, — az antimonérczet előkészítik, — egy részét kohósítják, — más részét pedig oksziddá feldolgozzák. Az aranykvarczérczet, kézzel való válogatás útján szinitik, mi közben a dús érczetet külön, a szegényebb érczetet külön-rakják. A dús érczetet közvetlen eladás útján értékesítik, míg a szegényebb érczetet zúzóművekben elaprózzák. A zúókból kikerült zagyokat Willey-szereken dúsítják. A dúsított készleteket eladják. A St. Pierre-Montlimart (Maine et Loire) mellett fekvő Bellière-bányát már a rómaiak is művelték. Az ércz kvarcz és arzénkovacs, kevés pirit rézkovacs és galenit. Az arany az arzénkovacsba van kötve (35—40 g/t) és átlag 15—16 g között van. Az érczet kőtörőkön és zúókban elaprózzák s amalgamált rézlemezekre vezetik rá, mi közben az aranytartalom 35—48%-át kivonják. A zagyot dúsítják; az aranyban és arzénben dús terméket pedig pörköltik. A pörkölés termékeit, vagyis az arzént és a kénessavat, külön-külön értékesítik. A maradékokat modernül berendezett cziánidtelepben kilugozzák, mi közben a visszamaradott arany 89%-át még kihozzák. A Charabon-sur Woneize (Creuse) melletti

Chatelet-bányában kvarcos, arzénkovacos, telluros érczet termelnek, amelynek aranyban való tartalma 200 g is lehet. Az arany itt azonban nem fordul elő természetben (szabad) állapotban. A golyós malmokon elaprózott érczet pörkölve, csöves malmokban iszappá őrlik meg, kaliumezianiddal kilugozzák, Ridgway-szűrőkön a lúgtól különválasztják és a lúgot végre cink segítségével aranytartalmától megfosztják. *Eg.* (87.)

Uaskohászat.

Nagyolvasztó-gázok hasznosítása Garyban (Indiana). Ezen, az *Indiana Steel Co.* tulajdonát képező vasgyártelepen 16, ötszáz tonnás nagyvasolvasztó van üzemben, amelyek gázfölöslegét hasznosítani kívánják. A gáz összes mennyiségéből 30%-ot a fűvószélnek a hevítésére, 7,5%-át gőzkazánok fűtésére, 5%-át egyébként hasznosították, a maradék gázfölösleg 57,5%. Ebből, a kompresszorok 12,5%-ot fogyasztanak el. Szabad rendelkezésre maradt tehát 45%, ami a 16 olvasztónál együttesen 200000 PS-nek felel meg. *Orv.* 30.

Kémlelészet.

Zúzóköpü-hulladékok kémelése. *Wilmoth J.* ezen igen nehezen kémelhető anyagok próbálására következő módszert ajánlja. Az aranyat színólmokpába gyűjtve, a rezet, kénnek hozzáadásával, aranytól mentes rézkénescsőbe viszi át. Vasrészek számára, 1 próbatonnát bemérve, 1,5 g szódával, 1,5 g borakszszal, 0,5 g kénnel, 0,5 g kovasavval, 1 g faszénnel és 1 vasszeggel beolvaszt. Beolvasztás után a tégely, 25 percig még a kemenczében marad. Zúzóköpü-szítákat szétvágva, a kémlelőtokban, azok széthullásáig égetik mire az okszidot, közvetlenül szódával, borakszszal, mázanyaggal, faszénnel kémlelik. Még jobb az eredmény a kéneskőre való beolvasztás esetén: 1 próbatonna okszid, 1 g szódával, 0,5 g borakszszal, 1 g mázanyaggal, 1 g kovasavval, 0,5 g kénnel, 0,5 g faszénnel és 1 szeggel. (Eng. and Min. Journ. 1909. 87. köt. 947. old.) *Or.* (81.)

Gépészet.

Kazánkövet-képező anyagok mekhanikai eltávolítása. A kazán követ-képező anyagok ellenszerei vagy, khemikus vagy mekhanikus természetűek. Az eddig használatos ily szerek egytől-egyig mind igen problematikusak. A tisztító-készülékek állandó felügyeletet és folytonos

ellenőrzést követelnek meg. Az előmelegítés javító-hatása sem teljesen megbízható, mert a levegőt és a szénsavat a tápláló-vízből nem hajtja ki teljesen addig, a míg az a kazánba belekerül, ami természetes is, amennyiben a vizet, előzőleg nem hevíti fel 150 fokra, vagyis ama hőmérsékletig, amely a levegőnek és a szénsavnak abból való tökéletes kihajtását eredményezhetné. E bajokon igen sokat segít a *Hülsmeyer-féle Vapor*, amelynek szerkezetét és működés-módját (a «Zeitschrift für das gesamte Brauwesen» 32. kötete 18 füzete nyomán) következőkben röviden ismertetjük: A «Vapor», a kazán gőzterébe van beépítve. Főalkotórészét, oly függőlegesen álló csőtest képezi, melyhez alsó részén, a táplálóvíz csővezetéke csatlakozik. A csőtestet polcz-szerűen elhelyezett három lapos tányérlap veszi körül. E tányérlapok közül a felsők kisebbek, az alsók fokozatosan nagyobbak úgy, hogy a csőtest felső részén kilépő víz tányérról-tányérra lefolyva, megtört úton juthat csak le a kazán vízterébe. A tányérok ezenfelül még váltakozóan át is vannak lyuggatva azért, hogy a lefolyó víz, lefelé való csergődezése közben, zezgúg-utat kényszerüljön befutni. A víz hosszú pályáján így levegőben és szénsavban való tartalmát leadja s anynyira felmelegszik, hogy a kazánkövet-képező anyagok túlnyomó részét a tányérokra lerakja s így csak igen kevés, igen finom iszapot visz magával a kazánba. Ha kell, még a lefolyó tápláló vizet is fel lehet tölcserben fogni s a kazánfenék arra legalkalmasabb helyére is le lehet vezetni, a honnét azután eltávolítható. A készüléket három-öt hónapig tartó üzemidő után alaposan meg kell tisztogatni. Úgy mondják, hogy a Hülsmeyer-féle Vapor a gyakorlatban igen jól beválik. Zc. (28.)

Elektrotechnika.

Elektromos-transzformátor-olvasztó kemencze. *Helberger H.* leírása szerint (Elektrochemische Zeitschrift. 1909. 1. sz.) az eljárásban az a lényeges újdonság, hogy az elektromos áram a tégely tartalmán nem vonul végig, ami a fémek elgőzölögtetését okozhatná, hanem csak arra szolgál, hogy a tégelynek a falazatát hevítse. Hogy ez megtörténhessék, a fémet, mint jó vezetőt, a tégely vezető rétegétől távol kell tartani. A tégelyek samott-ból és grafit-ból készülnek; utóbbi mint áramot vezető közeg szerepel. A grafitot ezért a tégelynek a falából bizonyos mélységig el kell távolítani, ami legegyszerűbben az által történhet meg, hogy a tégelyt a megkívánt mélységig oxzigenes-fujtatóval kiégetik. Azt is praktizálják, hogy a tégelyt belsőleg samott-réteggel burkolják. Avval is megpróbálkoztak már, hogy a keverés arányának megváltoztatásával, a tégely egyes részén nagyobb ellentállást és

evvel a hőmérsékletnek a fokozhatását lehetővé tették. A kemence maga transzformátorból áll azért, hogy segítségével az áramot megfelelő erősséggel előállítani lehessen. Az áram vezetése mélyre lecsavarható oly karika közvetítésével történik, amely az olvasztás folyamatának ellenőrzését is lehetővé teszi. Az olvasztó-tégelyt, samott-koszorú veszi körül azért, hogy kisugározás folytán előállható hőben való veszteségek elkerültessenek. A fémes áram-vezetőkön szénkontaktusok nyugsznak és ezeken áll az olvasztó-tégely. *Jg.* (18.)

Tekhnologia.

Alumíniumnak hegesztése. Vastag alumínium-lemezek forrasztására legalkalmasabb a Michel-Molas-féle oksziacetilén-égő; vékony alumínium-lemezeket okszigén-hidrogén-, vagy okszigén-világító-gáz-fűvócsővel igen jól lehet üszszeforrasztani; kisebb munkákhoz a «takarékegők» ajánlhatók. *Ac.* (29.)

Tüzetálló-anyagok módosulása, magasabb hőmérsékletek behatása alatt. A tüzetálló anyagok, erős felhevítésük közben, kémiai és fizikailag, vonatkozólag szövetük tekintetében változást szenvednek, a menyinyben a bennök tartalmazott alkáliák elillannak, tömegükben pedig kristályos alakulások történnek. Utóbbiakat Mellor és Austin, csiszolatokon, illetőleg ezek mikroszkopiai vizsgálata nyomán kimutatták. Kazán-samottokban túalakú kristályok jelentkeztek, a melyek fokozatosan megnövekedve egymással kusza halmazatokat képeztek és ily módon a köveket minden irányban átszelték. Morgan-féle pirometercsövekben, a kristályképződés, a mázanyag-bevonat és a cserépanyag között jelentkezett. A kristályok képződése, a csövek megrepedését okozta. A szilárdság észlelt eme csökkenését ama folyamatok okolják meg, amelyek a tüzetálló anyagok üveges szövetének a kristályos szövetbe való átmenése közben szerepelnek, és a térime csökkenését okozzák, valamint az alkáliák elillanását jelentős módon elősegítik. A hét ízben 1200°-ra felhevített kvarc-pirometer-csövek mikrostrukturája tridimtképződést mutatott. Megömlesztelt nem glazírozott magnéziából és korund-anyagból készült csöveken változást nem lehetett megállapítani. Feltűnő dolog, hogy a közönséges (berlini) porzellánból készült csövek anyagában a kristályok képződése rendkívül nagy és, hogy ezen módosulás a Markvard-féle pirometer-csövek anyagán legszembetűnőbb volt a nélkül azonban, hogy a szóban forgó csövek szilárdságában változás állott volna be. *Cr.* (62.)

Közgazdaság.

Hírek. Az Erste Brüner Maschinenfabrik és a simmeringi *Maschinen- und Waggonbauwerks A.-G.* vormalis *H. D. Schmid* közt érdekegyezés jött létre Rumániát és a keleti piacot illetőleg, mely szerint a brünni gyár bizonyos részt kap a bukaresti Vulkán gépgyárból, melyet a simmeringi társaság brünn-königsfeldi

osztálya tavaly alapított. A Vulkán alaptökéjét mintegy félmillió leivel fel fogják emelni és a kibocsátandó új részvényeket a Brüner Maschinenfabrik veszi át. *Mk.* (31.)

Osztalékok. Az aczéltörzst osztaléka. Newyorkból írják, hogy az aczéltörzst a második évnegyed osztalékát az első évnegyed befizetett 2 százalék helyett 3 százalékban állapította meg. Az aczéltörzst tiszta jövedelme a második évnegyedben az üzem költségeinek levonásával 29,340.000 dollár, a tavalyi 20,265.000 és az első évnegyedben kimutatott 22,921.000 dollárhoz képest. *Bp.* (178) — **Német bányavállalatok osztaléka.** A *Laurahütte* a idén nem fizet osztalékot. A *Bochumer Verein für Bergbau und Gusstahl-fabrikation* az idén 10 százalék osztalékot jutal részvényeseinek az előző évi 15 százalékkal szemben. A *Rheinisch Westfälische Bergwerks- und Hüttengesellschaft* a folyó év első felében 851,000 márka fölösleggel zárja mérlegét, míg a tavalyi 520.560 márkát tesz. *Mk.* (31.)

Piaczi és üzleti hírek. Vaspiacz. Newyorkból illetve Amerikából jelentik: Néhány déli termelő 13½ dollárt kért 2. sz. öntött vas tonnájáért. A legélénkebb az üzlet a keleti piacokon. Új angliai czégek számlájára meglehetősen nagy terjedelemben vásároltak bázikus vasat a jövő év első negyedében való szállításra 17 dolláros alapon. Érczekből az üzlet élénk. Több külföldi termelőnek érczket 1910-ben való szállításra súlyegységenkint 7¾, ezentért ajánlottak. Ami az aczél-illeti, lómör árúknak meglehetősen élénk az üzlet. Lemezeket hajóépítő czégek vásárolnak élénken. A fehérbádog törzstnek most 116 fehérbádog és 136 feketebádog hengerműve van tizemben 80. illetve 113 művel szemben, amennyi június végén dolgozott. *Bp.* (179.) — Nálunk a vasüzletben a hangulat az által, hogy most már mindenki belátja, hogy az árak további hanyatlására semmi kilátás, barátságosabbá lett. A kereskedők és nagyobb fogyasztók, akik eddig a vásárlástól tartózkodtak, most már, hogy tudják, hogy húzamosabb ideig sem áresés sem áremelkedés nem várható, szorgalmasabban hozzálátanak szükségletük fedezéséhez. A *rúdvas* forgalma ennek folytán, ha még nem is egészen kielégítő, elegendő módon emelkedett és *finom-lemezek* iránt is jobb az érdeklődés. A lassanként éledő építkező kedv fellendítette a *fedéllemez*ek, különösen a *horganyozott tetőlemez*ek kelendőségét. Ellenben *sodronyszergyekben* még mindig nincsen kereslet és öntvények is gyengén mennek. Már jelentettük, hogy a magyar és osztrák vasművek elhatározták, hogy a *durva-lemezek* alapárát minden relációban, úgy Ausztriában, mint Magyarországon 100 kg-ként 50 fillérral mérsékelik. Továbbá az eddigi gyakorlattól eltérőleg ezután nem a 4. hanem az 5 mm-es és az annál vastagabb pléheket számítják alapáron. *Mk.* (31.) — **A nemzetközi vaspiacz** körzetéből továbbá még a következőket jelenthetjük: A nagy *amerikai vállalatok* megrendelési tartaléka az idén márcziusban 3.543 millió tonnára rugott, tavaly 3.765 millió volt, holott 1907-ben 8.044 és 1906-ban 7.019 millió volt a megrendelt árúk mennyisége. Június végén 4.058 millió tonnára emelkedett a megrendelt mennyiség, tavaly 3.314 millió volt, az előző években 7.604 és 6.81 millió. A *nyersvas ára*, melyet tavaly július óta egyfolytában föl-emeltek, még a tavalyi év elején és az előző években fizetett áraknál sokkal kisebb. A *németországi* hírek azonban igen rosszszul hangzanak. A nyersvas ára az 1907. évben jegyzett árakkal összehasonlítva 25--30 százaléknyi hanyatlást tüntet föl. *Angliában* pedig 1907. júliusban még 58 shillinget fizettek a szokványminőségű *Kleveland-nyersvasért*, ma pedig 48 shilling és kilenczedfél pennyért kínálják. A másfajtájú árú

is átlag 18—20 százalékkal hanyatlott. Egy év óta az árak meglehetősen egyformák, mert a válság már tavaly elérte a tetőpontját és mert inkább az üzlet pangásában jut kifejezésre. *Magyarországban és Ausztriában* a vasüzlet hanyatlott, de az árak a kartel szigorú intézkedései következtében csak lassan olcsóbbodtak. Rendszerint a külföldi konkurrenzia olcsóbb kínálata buzdítja az érdekelteket az árak leszállítására. Többnyire azonban csak olyan relációkban szállítják le az árakat, mint legutóbb a durva pléh árával tették, ahol a külföldi árú beözönlését kell megakadályozni. *Bp.* (180.) — **Fémpiacz.** Londonban jul. 30. *Réz,* esilei bars 58. 10. határidőre 59. 76, best selected 62. —, elektrolit 60. 15. — *Ón,* straits 132.17, határidőre 134.5 font. *Ólom,* spanyol 12. 10, angol 12. 17. 6 font. *Horgany,* közönséges 22. —, jobb minőségű 22. 15 font. *Antimon regulus,* 29. 10 font. *Alumínium,* 59. —. font. *A sárgarézcsövek drágulása.* A német sárgaréz-kartel a sárgaréz-csővek árát 135 márkáról 138 márkra emelte. *A réz olcsóbbodása.* Az Oesterreichische Kreditanstalt sárgarézosztálya a sárgaréz alapárát 5 koronával, a tombakét pedig 7 koronával szállította le. *Mk.* (31.) — **A réz árváltozása.** Néhány év óta a réz a favoritéték a fémpiaczen. Azelőtt az ezüst és az arany ármozgalmából ítéltek meg az illető ország közgazdasági helyzetét, amelyet kedvezőnek tartottak, ha nem volt éhes a nemes fém bevásárlásnál és kedvezőtlennek, ha nagy árat fizetett érte. Most a nemes fém jegyzése szűk határok közt változik, ha pedig hébe-korba kissé nagyobb árváltozását tapasztaljuk, akkor rendszerint pénzügyi, de ritkán közgazdasági szempontból bíráljuk meg. Ezzel szemben a réz az ipari fogyasztás adataira a legfontosabb mértéket szolgáltatja, kivéve, ha az az eset merül föl, hogy a spekulánsok nyereszskedés szempontjából foglalkoznak a rézzel, mint azt a nyolczvanas évek derekán Sekretán és két év előtt a newyorki Heintze megkísérelte. Másképpen áll a dolog, ha a rézfogyasztást minden spekulációs beavatkozástól mentesen, megfigyelés alá vesszük, mert mindannyiszor értékes fölvilágosítást ad az ipar mibenlétéről. A múlt hetekben hosszú idő óta ismét intenzív áremelkedést tapasztaltunk a rézpiaczen, azonnal szállítandó nyersárúból. Az áremelkedés föltűnő volt, mert árhanatlás előzte meg, amely nemesak a nyersrész árában, hanem a fontosabb rézbányaértékek a tőzsdén jegyzett árólalmában is kifejezésre jutott. Nevezetesen a Ríotinto-részvény, a párisi és a londoni börze favoritértéke, tetemesen hanyatlott, mert állítólag rossz híreket kolportáltak a rézüzletről. Az amerikai termés sánszainak a javulása remélni hágy, hogy a rézfogyasztás gyarapodik. Föltűnő, hogy nálunk is napról-napra több rezet fogyasztanak, kiváltképpen, mert a kábel-gyárak munkával el lévén halmozva, sok árfit vásároltak. A réz még múlt szerdán 58 fontért volt kapható Londonban, újabban azonban $1\frac{1}{2}$ fonttal 59 $\frac{1}{2}$ fontra emelkedett, legújabban pedig újra háromnyolezad fonttal többet ígértek érte, minek következtében már a 60 fontos árat megközelítette. Az áremelkedés még így is elég szerénynek mondható, mert tavaly a rézválság évében legolcsóbb ára 57 és háromnyolezad, a legdrágább 63 és háromnyolezad font sterling volt, holott 1907-ben, a rézszédélgés legkimagaslóbb időpontjában mesterségesen 113 fontig fölhajlották, de csakhamar és ellentállás nélkül 55 fontig sülyedt, mihelyt a newyorki válság márczius végén kitört. Akkoriban még jobban esett volna az árú, de véletlenül néhány nagy európai gyár látván a nyersárú rohamos és megokolatlan fölliczitalását,

szükségletét nem fődözte, amit az esés idejében pótoló és keresletével a réz árának teljes deválvacióját megakadályozta. *Bp.* (175.)

Német csöpiacz. Berlinben a kovácsolt vascsöveket nagyban keresik. A megindult üzletmenetet a fűtőberendezéseket építő vállalatok vásárlásai indították meg. Öntött vasból készült levezető csövekben a kereslet élénkült. *Um.* (21.)

Statisztika. Transzvál aranytermelése. *A Chamber of Mines*-ben egyesült bányák aranybányászata ez év júniusában 595,216 unciát tett 2,532,563 font sterling értékben, míg május hónapban 603 511 unciát tett 2,563,128 font sterling értékben; a külső bányakerületeké 21 012 unciát 29,255 font sterling értékben, míg májusban 21,087 unciát 89 571 font sterling értékben. Az alkalmazott benschülött munkások száma 8335, ezekkel szemben kivált 12,364 ügy, hogy összesen 154,260 munkás volt alkalmazva. *Bp.* (164.) — **Amerika Egyesült államainak nyersvastermelése 1908. évben.** James M. Swank, az Am. Iron and Steel Association titkárának adatai szerint 15,936,000 lt. volt, ami az 1907. év 25,781,000 lt-val megadott mennyiségével szemben 9,845,000 lt, vagyis 38 19% apadást jelent. Az U. S. Geological Survey e termelésnek az értékét 1908. évre vonatkozólag 254,321,000 dollárral, 1907. évre vonatkozólag 529,958,000 dollárral és az apadás értékét 275,637,000 dollárral, vagyis 52.01%-al számította ki. *Zc.* (28.) — **A Harkort-féle bányaművek** (Harkort'sche Bergwerke und chemische Fabriken zu Schwelm und Harkorten A. G.) erdélyi aranyércbánya-művein a június 11-én kitört munkásstrájk megszűnt úgy, hogy az üzem július hó 1-ével ismét teljes erővel megindulhatott. A június havi aranytermelés a strájkmozgalom folytán azonban sokat szenvedett anynyira, hogy a szóban forgó bányatársulat erdélyi bányaművei június hó folyamán mindössze csak 67,604 kg. aranyat termeltek. Az 1908—1909. évekre eső aranytermelés mennyisége: 1,579,916 kg volt, ami az előző 1907—1908. évek megfelelő időszaka-szának 1,824,586 kg-nyi termelésével szemben 244,670 kg. csökkenésnek felel meg. *Mh.* (14.) — **Ausztria kőszéntermelése.** Az osztrák kőszénpiacz hanyatlása, amely már körülbelül egy év óta tart, június óta teljesen megszűnt. Innét kezdve a termelés napról-napra nagyobbodott, még pedig nemcsak a kőszén termelése, hanem a barna széné is. A termelés még így is kisebb a tavalyinál. Egészben 11,155,042 métermázsa kőszén (+ 339,878) termeltek júniusban, azonkívül még 20,527,594 métermázsa barnaszén (+ 1,079,811). Az idei év első felében összesen 63,184,451 métermázsa kőszén (— 1,788,569) és 126,069,882 métermázsa barnaszén (— 8,232,381) termeltek. Kocszból gyártottak az első félévben 9,051,289 métermázsát (— 410,250). Végül kőszénből 862,176 métermázsát (— 130,019) és barnaszénből 885,271 métermázsa brikettet (— 67,778) gyártottak. *Bp.* (171.) — **Az amerikai olajterületek napi termelése.** Amerika olajterületein, amelyek: Kalifornia, Teksasz, Oklahoma s Kansas, Pennszilvánia, Ohio, Indiana, Nyugoti-Virginia, New-York, Illionis, Kentucky, Wyoming, Louisiana, Colorado és Utah államok territoriumain fekszenek, naponként együttvéve 180230 kútból, összesen 673500 barrel nyers földolajat termelnek. *Ob.* (15.) — **A világ petroleumfogyasztása.** Igen megbízható adatok alapján a petroleumot termelő országokból, a petroleumot fogyasztó országokba az 1908. év folyamán, a következő tömegeket szállították: Amerika Egyesült államaiba: 3,779 471 t-át, Oroszországba 746,012 t-át, Rumániába 460,701 t-át, Ausztriába és Magyarországra 300,000 t-át és Holland-Indiába 800,000 t-át úgy, hogy a világ petroleum-fogyasztása az 1908. évben összesen 6,085,887 t-val állapítható meg. Amerika, kivételét évről-évre fejleszti, míg termelése csökkenőben van; Rumánia kivitele gyarapszik; Ausztria- és Magyarország a németországi piacokat óhajtja megnyerni; Hollandus-India kivitele, termelésével arányosan növekedik. A petroleum hasznosítása növekedőben van és habár új fényforrások révén nagyon sokat veszít is, új alkalmazás-módjai vámján újabb és újabb fogyasztókat ta.ál. (*Revue du pétrole.*) *Ob.* (15.)

Szindikátusok. A nemzetközi alumínium-szindikátus létrehozásán fáradoznak Franciaország e szakmabeli vállalatai, amelyek nemrégiben egymás között kartelt létesítettek. A németországi neuhauseni *Aluminium Industrie A. G.* egyelőre vonakodik a nemzetközi egyezményhez csatlakozni *Mk.* (31.)

Személyi hírek.

Kinevezések A pénzügyministerium vezetésével megbízott m. kir. minis-
terelnök **Dr. Berzsényi Zoltán** budapesti gyakorló műtőorvost a selmeczbányai
m. kir. bányagazgatósághoz kerületi műtőorvossá, az eszéki kir. sóhivatalhoz **Zalac
Márton** ellenőrt sótárnokká, **Szabady Lajos** sómúzsatisztet sóhivatali ellenőrré
Tassonyi Ernő végzett bányamérnök- és joghallgatót, pedig díjtalan bányaható-
sági fogalmazó-gyakornokká nevezte ki. (Budapesti Közlöny. 1909. 173. 174. sz.)

Áthelyezés **Schwarcz Kálmánt** a rozsnyói m. kir. vaskőbányák szám-
vevőjét, a központi igazgatóság, Zólyombrézóra helyezte át. *Rh.* (31.)

Halálozás. **Prohászka Ferenc** bányafelügyelő július hó 27-én reggel
8 órakor, Somsálybányán, váratlanul elhunyt. (E. T. VIII/1. 909.)

Híradások.

Királyhágói bánya és ipar r.-t. cég alatt Budapesten új tár-
saság alakult 200.000 K (1000 drb. 200 koronás részvény) alaptőké-
vel a bucsai (Biharmegye) szénbányák és az ottani beaükszit-telepek
kiaknázására, amely utóbbiak anyagából a társaság alumíniumot
szándékozik gyártani. Igazgatóság: Roheim Ödön és Timár László;
felügyelő bizottság: Gellért Sándor, Porzsolt Imre és Turóczy Sándor.
Mk. (31.)

Tanádi id. Schenek István dr. temetése. Schenek István dr.
nyugalmazott bányatanácsost és bányászati akadémia r. tanárt a
Magyar Tudományos Akadémia tagját július hó 29-én délután temet-
ték el a tudományos világ nagy részvéte mellett. Az Akadémia részé-
ről ott voltak: *Fauer* Imre dr. ministeri tanácsos, helyettes főtitkár,
Koch Antal dr. és *Schulek* Frigyes, továbbá *Jónás* Károly gondnok
és *Hellebrandt* Árpád könyvtáros. Testületileg jelent meg a temetésen
a pénzügyigazgatóság egész tisztviselőikara *Madarassy* Gábor minis-
ter tanácsossal, a pénzügyminisztériumot *Probstner* Alfréd főbánya-
tanácsos és *Knöpfler* Gyula k. bányatanácsos képviselték. Ott voltak
még: *Reitzner* Miksa, a körmöczbányai pénzverő igazgatója, *Hüllt*
József ministeri tanácsos és még számosan. A gyászszertartást *Kovács*

Kálmán lipótvárosi plébános végezte. A halottat a kerepesi temetőben helyezték örök nyugalomra. *Bp.* (178.)

Az abrudbánya—verespataki bányamegye háromszögelése.

A zalatnai m. kir. bányakapitányság f. évi 21290. sz. rendeletével az abrudbányai kir. bányabiztosságnak elrendelte, hogy az abrudbánya—verespataki bányamegye területét állandó háromszögelési hálóval fedje be, hogy ennek segélyével a bányamegye területén elhelyezett bányamegyei vezérlőpontok és magassági jegyeknek a valódi déllőre viszonyított állandó rendszála állapítassék meg, s az a bányamivelő közönség használatába bocsáttassék át, miként ezelőtt négy évvel a magassági rendszáلكimutatás. A háromszögelés munkálatát a bányabiztosság kiküldöttje augusztus hó folyamán kezdi meg. Ezen felmérés költségeit a bányamegye birságalapjából fogják fedezni. *Ab.* (31.)

A hazai bányászati egyesületek köréből. A »Magyar Bányász és Kohász Altisztek Országos Egyesülete« selmeczvidéki osztályának és központi választmányának folyó hó 1-én megtartott gyűléseit igen sokan látogatták. Először a selmeczvidéki osztály tartotta gyűlését, amelyen a folyó ügyek letárgyalása után a marosujvári közgyűlésre *Balázs János* alelnököt küldték ki. A központi választmány ülésén a pénztáros az évi számadásokat, a pénztárvizsgáló bizottság a felmentő javaslatot, az intézőség a jövő évre szóló költségvetést mutatta be. A betöltetlen alelnökségre *Urbán János* k. zúzóintézőt fogja a választmány javaslatba hozni. Új tagoknak beválasztása s néhány elhunyt tagnak elparentálása után, a memorandum tárgyalása körül hosszabb eszmecsere indult meg. A marosujvári közgyűlésre mennek: *Kellner Aurél* közp. elnök, *Ballay János* központi titkár, *Gindl János* központi pénztáros és még néhány választmányi és egyesületi tag. Végül még a központi választmány beszámolóját is egyhangulag tudomásul vették.

Vegyes hírek. Az ajkai segítő bizottság a minap ülésezett Koller Sándor alispán elnöklésével az egybegyűlt segítő-összszeg felosztása tárgyában. Az ülésen megjelent Hunkár Dénes főispán is, ott voltak továbbá Ajka, Bódé, Csécut, Tósakberend, Kislőd, Városlőd és Urkut községek bírái, körjegyzői, lelkészei és tanítói és a veszprémi és devecseri járási főszolgabírák. Az elnök bejelentette, hogy az ajkai szerencsétlenség alkalmával életüket veszítették hitramaradottainak segítésére 1909. június 18-ig 173.641 korona 13 fillér folyt be, utólag pedig még körülbelül 8500 korona érkezett. Javaslatára a bizottság egyhangulag kimondotta, hogy nemcsak a hátrahagyott özvegyeket és árvákat segíti, hanem azokat a szülőket és hozzátartozókat is, kiknek az elhaltak eltartói voltak, vagy eltartásukhoz hozzájárultak. A nőtlenül elhaltak után hátramaradt szülők, nagyszülők és más általuk gondozottak, illetve eltartottak segítésére a bizottság elsősorban megállapított 19.000 koronát. A fennmaradó összeget két egyenlő részre osztották és az egyik felét, 77.320 korona 56 fillért egyenlő arányban felosztották a harminczhat özvegy között úgy, hogy egy-egy özvegy 2147 korona 79 fillér segítséget részesül. A másik fele részét az árváknak szánták, egy-egy árvára 6628 korona 62 fillér esik. Kimondotta továbbá a bizottság, hogy az utólag beérkező összeget a netán utólag jelentkező segitendők részére kiadandó összszegen felül az év végen a tizenkettedik életévüket be nem töltött kiskorúak között osztja föl egyenlő arányban. A szülők, nagyszülők sll., valamint az özvegyek részére megállapított összeget ezek kezei-

hez és nyugtájára fizetik ki, a kiskorúakat illető összeget pedig a vármegyei árvaszéknél teszik le. A segítséget már a napokban kiutalták. Az ülés végén Bóthy Mihály kislódi címzetes kanonok plébános meleg szavakban mondott köszönetet Koller Sándor alispánnak, aki a segélykeziót megindította és lelkes agitálásával biztosította szép sikerét. *Bp.* (164) — **Dr. Petzwal József** hírneves matematikus emléktáblájának leleplezése f. é. aug. hó 8-án, délelőtt 11 óraker fog *Szepeshéldán* ünnepélyesen megtörténni. *Szh.* (31.) — **Kracsun bünpörének utolsó aktuása.** Kracsun János a gyilkos hadlovai bányafelőr bünpörét, tudvalevőleg a nyitrai esküdtbíróóság tárgyalta. Az ítélet gyilkosság miatt tizenöt évi fegyházra szóllott. Kracsun az ítélet ellen semmiségi panaszt adott be. A semmiségi panaszt a Kúria szüneti tanácsa, július hó 31-én elutasította. Evvel Kracsun bünpörének aktái hosszú időre lezáródtak. *Bp.* (181.) — **A szepességek Iglón tartott összejeövetelén,** mely augusztus hó első három napján, nagy és fényes ünnepségek keretében zajlott le a hazai bányászat és kohászat igen sok kitünősége és neves embere vett részt. Ott voltak: *Dr. Alexy* Dezső vasgyári vegyész Ózdról, *Borbély* Lajos a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű R-T vezérigazgatója Budapestről, *Bergh* Tivadar kir. bányatanácsos Kudsírról, Dapsai *Dapsy* Gyula vasgyári hivatalnok Salgótarjánról, *Elsner* Emánuel vasgyári hivatalnok Zólyombrézóról, *Dr. Förster* Lajos vegyész-mérnök Korompárol, *Faller* Károly főbányatanácsos, főiskolai tanár Selmezbányáról, *Gólian* Pál k. vasgyári felügyelő és *Hágen* Alfréd k. kobófmérnök Zólyombrézóról, *Hosztják* Albert kir. mérnök Diósgyőr-vasgyárról, *Hönsch* Árpád bányai igazgató Otösbányáról, *Mayer* Vilmos ganzyári főpéztáros Budapestről, *Münnich* Kálmán bányatanácsos Iglórol, *Nehoda* Jenő vasgyári igazgató Korompárol, *Novák* Béfa k. mérnök Körmöczbányáról, *Piovarcsi* Károly főbányagondnok Bindtról, *Dr. Posevitz* Tivadar főgeológus Budapestről, *Schelle* Róbert k. főbányatanácsos, főiskolai tanár Selmezbányáról, *Dr. Soltész* József bányarvos Salgótarjánból, *Schivetz* Ferencz mérnök Anináról, *Trompler* János vasgyári gondnok Nándorhegyről, *Topscher* Samu m. kir. főbányatanácsos Budapestről, *Uhlreich* Jenő bányai igazgató Baglyasaljáról, *Varga* István vasgyári tisztviselő Korompárol és *Zenovitz* Gusztáv m. kir. bányatanácsos Budapestről. *Sz.* (86.)

Munkásügyek.

Munkásmozgalmak. Megszavazták az angol szénbánya-sztrájkot.

Az angol bányamunkások nagyarányú sztrájkmozgalmáról már megemlékeztünk. A sztrájkmozgalom indító oka az, hogy a skót bányamunkásoknak nem akarják megadni azt a minimális munkabért, amelyet legtöbb angol bányaművekben fizetnek. A bányamunkások szakszervezeteinek küldöttei, hogy a skót bányászok követeléseinek érvényt szerezzenek, a sztrájk szervezéséhez fognak, úgy azonban, hogy valószínű népszavazást rendeztek annak eldöntése céljából, legyen-e sztrájk, vagy sem. Londonból táviratozzák, hogy a szavazásnál 518,361 a sztrájk mellett, 62,980 munkás pedig a sztrájk ellen szavazott. A szavazás eredménye tehát a sztrájk. Ha be is szünetlik a munkát, nem valószínű, hogy a sztrájk sokáig tart, mert a sztrájkolók támogatására öszszegyűjtött alap nem nagy s csak rövid ideig nyújthat segílyt a munkanélküli bányászoknak. *Et.* (179.) — *Nem lesz általános bányasztrájk Angliában.* Az angol bányamunkások sztrájkja, amely az angol királyság bányazüzmét nagy veszedelemmel fenyegette — elmarad. A bányamunkások azért akartak sztrájkolni, mert a skót bányatulajdonosok nem voltak hajlandók munkásaiknak hat shilling bérminimumot fizetni. A munkásszervezetek által rendezett idevonatkozó

hírünk szerint a népszavazás a sztrájk mellett döntött, időközben azonban a skót bányakerületekben az a megállapodás jött létre, mely szerint a munkások minimális napszáma a következő három évben hat shilling, így aztán az angol bányamunkások elállottak a sztrájktól. A munkások megbízottai követeléseik győzelmének tekintik ezt a megállapodást. *El.* (181.)

Balesetek.

Selmeczbányán múlt hó 27-én *Kapusznik* Ágoston bányamunkást az *István-aknában* a **leomló kőzet** munkaközben maga alá temette. A szerencsétlen munkás, amíg a kőzet alól kiszabadították, *meghalt*. Megindult a vizsgálat annak kiderítésére, hogy nem terhel-e valakit mulasztás a haláleset miatt, bár valószínű, hogy a véletlen és előre nem látható szerencsétlenség okozta azt. *Sh.* (31.)

Kupferdrehből (Poroszország) jelentik, hogy a Viktoria-bányában **egy fal beomlott**, amely hét embert maga alá temetett. Mind a heten *meghaltak*. Holt tetemüket eddig nem találták meg. *Bp.* (181.)

Közlekedés.

A nagybáródi bányavasút meghosszabbítása és a Muszkavölgyi keskeny nyomtávú iparvasút létesítése céljából a nagybáródi erdő-kitermelési rt. közigazgatási bejárást kérelmezett, amelyet július hó 12-én meg is tartottak. Tervbe van véve a bányavasútnak helyiérdekűvé való átalakítása is; az erre vonatkozó tervek most készülnek. *Bb.* (30.) — **Torda-Abrudbánya közti vasút** előmunkálatai megindultak; Topánfalva s Abrudbánya között mérnöki munkák folynak. *Ab.* (30.)

TARTALOMJEGYZÉK.

A vas cementácziójára vonatkozó vizsgálatok. — Tudomány-gyakorlat. A modern ólomkohászat alapelvei. — Szemle. — Bányamívelés. — Kőszén-és érczelőkészítés. — Vaskohászat. — Kémlészet. — Gépészet. — Elektrotechnika. — Tekhnologia. — Közgazdaság. — Hírek. Személyi hírek. — Híradások. — Munkásügyek. — Balesetek. — Közlekedés.

■ A közlemények csakis a forrás megjelölésével vehetők át. ■

Lap zárása: 1909. aug. 5. db. 12 óra.

Laptulajdonos: LITSCHAUER LAJOS.

